

Motion till riksdagen 2025/26:3918

av **Teresa Carvalho m.fl. (S)**

med anledning av skr. 2025/26:110 Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler lokalt närvarande poliser i yttre tjänst och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för ytterligare nedläggningar av polisstationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning om reglerad inställetid för polisen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i den aktuella skrivelsen redogjort för sina bedömningar av de slutsatser och rekommendationer som Riksrevisionen lämnar i rapporten Polisreformen 2015 – intentionerna ännu inte nådda (RiR 2025:26). Riksrevisionens övergripande slutsats är att Polismyndigheten inte har arbetat tillräckligt effektivt för att nå intentionerna med reformen och inte heller nått dessa. Enligt Riksrevisionen behöver myndigheten fortfarande stärka den lokala nivån och komma till rätta med verksamhetsresultat och brister i intern styrning och uppföljning. Riksrevisionen lämnar också en rekommendation till regeringen om att vara mer uppmärksam på effekterna av sin styrning av Polismyndigheten. Bland annat anser Riksrevisionen att regeringen bör undvika för många antalsmål och i stället fokusera på effekter. Regeringen instämmer i Riksrevisionens övergripande bedömning när det gäller behovet av att utvärdera effekterna av styrningen. Regeringen anser dock inte att just antalsmål är en så framträdande del av denna styrning.

Socialdemokraterna delar Riksrevisionens analys – polisen behöver komma närmare medborgarna

År 2015 slogs de 21 länspolismyndigheterna, Statens kriminaltekniska laboratorium och Rikspolisstyrelsen ihop till en myndighet. Reformen skulle ge tydligare styrning, ökad kostnadseffektivitet, högre kvalitet i verksamheten, större flexibilitet och ökad närhet till medborgarna.¹ Förändringen har beskrivits som den största omorganisationen i svensk förvaltning någonsin.

Denna omorganisation har under de senaste tio åren sedan skett parallellt med en kraftig utbyggnad. Polisens anslag har nästan fördubblats sedan 2015 och myndigheten har klarat målet om att växa med 10 000 anställda.² Tyvärr har man dock inte samtidigt klarat målen om var i organisationen denna tillväxt skulle ske. En för liten andel av myndighetens tillväxt har kommit att ske lokalt och en för stor andel regionalt eller vid myndighetens stöдавdelningar.

Detta är också kärnan i Riksrevisionens övergripande kritik. Riksrevisionens slutsats är att Polismyndighetens interna styrning inte har fungerat effektivt. Den har varit okoordinerad, svag och otydlig samt haft ett för starkt fokus på vilka aktiviteter som ska genomföras snarare än på vad aktiviteterna ska leda till. Polismyndigheten har inte haft förmåga att vare sig till fullo fånga verksamhetens behov, förankra styrningen i verksamheten, ha helhetsperspektiv i styrningen eller följa upp verksamheten på ett sådant sätt att man kan dra lärdomar och utifrån det justera styrningen. Enligt Riksrevisionen kan den bristande interna styrningen, kombinerat med svårigheter eller en ovilja att följa den, delvis förklara oförmågan att stärka den lokala nivån och förbättra utredningsresultaten.

Socialdemokraterna delar i grunden Riksrevisionens bedömning och kritik. Framåt behöver nu principerna bakom 2015 års omorganisation få större genomslag och resurser tydligare styras mot den lokala nivån för fler lokalt närvarande poliser i yttre tjänst i hela landet. Det är en förutsättning för att polisen ska klara sitt uppdrag att man är en del av samhället och lokalt kan identifiera problemområden och arbeta proaktivt för att förhindra brott. Personkännedom och relationer är i dag underskattade delar av det polisiära arbetet som behöver prioriteras högre.

Akutstopp (moratorium) för ytterligare nedläggningar av polisstationer

En helt akut del i detta är att utvecklingen vad gäller polisstationer behöver vändas. Bara de senaste åren har vi sett nedläggningar i allt från Hallstavik, Leksand och Rättvik till Vansbro och Sölvesborg. Den här utvecklingen undergräver den lokala tryggheten och medborgarnas tillgång till polisiär service.

Socialdemokraterna anser att gränsen nu är nådd och vill se ett akutstopp (moratorium) för dessa nedläggningar. Polismyndigheten bör inte få genomföra någon ytterligare nedläggning innan en utredning har kartlagt behoven av polisstationer och

¹ Genomförandekommittén för nya Polismyndigheten, Inriktningsbeslut om Polismyndighetens övergripande organisation och styrning, beslut den 16 oktober 2013.

² Målet sattes av den socialdemokratiskt ledda regeringen 2018 och innebar att myndigheten skulle växa med 10 000 anställda jämfört med 2016.

lokala besökspunkter samt tydliggjort Polismyndighetens regionala ansvar. En sådan utredning bör också analysera konsekvenserna av nyligen genomförda och nu planerade nedläggningar.

Reglerad inställelsetid och bättre kontaktmöjligheter

För att på sikt säkerställa en långsiktigt och kontinuerligt närvarande polis i hela landet behöver vidare en ordning med reglerad inställelsetid utredas. I dag finns en liknande ordning inom räddningstjänsten, där lagen stadgar att insatser ska kunna påbörjas inom ”godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt”.³ Det här är ett viktigt styrmedel och innebär att man inom räddningstjänsten kontinuerligt mäter och utvärderar organisationens funktion. Inställelsetiden varierar naturligtvis beroende på kommun och geografiskt område, men oftast klarar man tider under 15 minuter. Socialdemokraterna anser att en motsvarande ordning bör utredas för Polismyndigheten. Det ska finnas poliser lokalt närvarande med rimliga inställelsetider i alla Sveriges kommuner.

Teresa Carvalho (S)

Heléne Björklund (S)

Anna Wallentheim (S)

Sanna Backeskog (S)

Petter Löberg (S)

Mattias Vepsä (S)

Lars Isacsson (S)

³ 3 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.